

Efter att i större delen av sitt liv ha arbetat för att skapa ekonomiska modeller för välfärdssamhället, blev den tidigare LO-chefsekonomen P-O Edins möte med den svenska hörselvården något av en besvikelse.

TEXT: ULRIKA NILSSON FOTO: JENNY GAULITZ

P-O Edin köpte hörapparater privat

– Jag kunde inte vänta i månader

P-O EDIN HAR Fyllt 70 och trappat ner på arbetstempot. Under åren som chefskonom på LO var han ständigt påpassad. Då fick plikten ofta gå före privatlivet. Nu tar han igen det. På mjuk norrländska berättar han hur skönt han tycker det är att kunna styra sin egen tid.

Hustrun Sonia, två vuxna döttrar och första barnbarnet, som föddes i början av oktober, står i centrum. Han kopplar gärna av med att jobba i trädgården hemma i Älvsjö. Familjen har även ett sommarhus i Skåne, så det finns en ständig ström av praktiska sysslor att ta itu med.

Efter några minuters samtal märks det att den politiska glöden inte har falnat.

Årets valrörelse kommer på tal. P-O

Edin följde den för första gången från åskådarplats. Han sammanfattar den i ett ord; *tråkig*.

Kontrast

– Politikens viktigaste uppgift är att utjämna skillnader, men det handlar mindre och mindre om det i dag.

Han är irriterad över att moderaterna kallar sig arbetarparti och fnyser åt Fredrik Reinfeldts flitiga användande av röd slips.

Saknar du att vara i händelsernas centrum?

– Jag är mätt på det. Har man en gång varit med bakom kulisserna så är man bra på att tolka vad som händer, säger han och

erkänner att han håller sig uppdaterad genom vänner och tidigare kolleger.

Passionen för ekonomi och räkenskaper är för stark för att han ska vilja pensionera sig helt. För närvarande arbetar han ungefär halvtid som placeringsdirektör för en stiftelse som ska stimulera forskning inom Östersjöområdet. Edins djärva placeringar skapar en hel del uppmärksamhet i affärstidningarna. LO-ekonom och riskkapitalist är en kontrast som rubrikmakarna går igång på.

Flera uppdrag

– Det är stimulerande att vara med och bygga upp företag från grunden. Huvuddelen är medicinska företag med koppling-

ar till Karolinska Institutet, berättar han.

Utöver detta sitter han med i flera styrelser och han förvaltar också pengar åt några ideella organisationer. Sammantaget blir det nästan heltidsarbete.

– Jag vill jobba och det blir alltid mer än man tänkt sig.

Mycket kommunikation

Det var i maj förra året som P-O Edin vände sig till en av landstingets mottagningar i Stockholm, sedan han råkat tappa sin enda hörapparat.

– Det var tre månaders väntetid för att få en ny. Så länge skulle jag inte klara mig utan att höra ordentligt. Jag kommunicerar mycket i arbetet – både i möten och i

telefonsamtal. Jag måste ju också kunna höra vad min fru säger och hänga med i samtal med vänner och bekanta, säger han.

Lösningen blev att köpa hörapparater privat.

– Jag kontaktade en firma och redan samma vecka fick jag tid hos en audionom för att prova ut apparaterna. Veckan därpå var de klara.

Totalt kostade två allt-i-örat apparater och en "streamer", en slags fjärrkontroll, 26 000 kronor.

Handpenning

Genom att utnyttja fritt val, som då testades i Stockholm, kunde han kvittera ut en

rekvisition på 8 100 av landstinget. Resten fick han alltså betala själv.

P-O Edin är väldigt nöjd med utrustningen men är kritisk mot proceduren, som han tycker var alldeles för krånglig. Först fick han ha hörapparaterna på prov mot en handpenning medan han väntade på att Avesina, som har avtal med landstinget i Stockholm om hörapparatutprovning, skulle skriva ut en förskrivningsrätt. Utan den kunde han nämligen inte få bidraget.

Fördelar

Fjärrkontrollen, som han köpte till, kan han till exempel använda för att svara i mobilen; genom att trycka på en knapp får

forts.

Idealen kvar. Tidigare LO-chefsekonomen P-O Edin är kritisk mot att bara de som har råd ska kunna få tillgång till den bästa tekniken. – Landstingens sortiment måste uppgraderas, säger han.

”Jag har inte hört så bra som nu på många år.”

han samtalet direkt in i hörapparaterna. Med tydliga knappar på dosan kan han också reglera volymen och byta program. Det finns fyra olika program att välja mellan beroende på ljudmiljö med mera.

– Jag har inte hört så bra som nu på många år. De största fördelarna är att jag slipper säga ”va” till min hustru hela tiden och att vi kan ha tv:n på en volym som passar oss båda.

Uppgradera sortimentet

Många hörselskadade kommer sannolikt att följa P-O Edins exempel framöver. På flera håll i landet införs modeller som innebär att man kan välja mellan ett lands-tingssortiment och ett privat, där mellanskillnaden betalas ur egen ficka.

Även om han är nöjd med sina hörapparater ruckar inte P-O Edin på sin åsikt om att alla ska ha rätt till en likvärdig sjukvård.

– Det är fel att bara de som har råd ska kunna skaffa sig bra hjälpmedel för att kunna klara vardagen, säger han.

Landstingen måste också se till att uppgradera sortimentet så att det innehåller den senaste och bästa tekniken, tillägger

han. Det måste gå att täcka alla behov.

– Jämfört med andra hjälpmedel är hörapparater en liten kostnad för samhället, särskilt om de kan bidra till att människor kan stanna kvar i arbetslivet.

Hans egen hörsel har försämrats gradvis. I fjol fick han ett rör i trumhinnan för att motverka problem i mellanörat.

– Innan dess hörde jag ett eko av min egen röst när jag pratade. Det var väldigt obehagligt. Efter ingreppet blev det bättre och nu när jag har de här hörapparaterna har jag nästan inga besvär alls. Däremot har jag fått lite tinnitus.

Berättar gärna

Han tycker att det fortfarande finns en stor okunskap och även en viss ovilja att använda hörselhjälpmedel. Han minns hur det var när han skulle få sin första hörapparat för åtta år sedan.

– Läkaren frågade mig försiktigt och trevande om jag kunde tänka mig att skaffa hörapparat. I stället borde man lyfta fram vilken nytta de gör och vilken avancerad teknologi det är.

Flera av hans bekanta har svårt att höra

utan att göra något åt saken.

– Sedan jag själv fick hörapparater har jag blivit ganska uppmärksam på om personer i min omgivning hör dåligt. Jag brukar säga åt dem att söka hjälp.

– Det finns mycket fäfänga kvar. Man använder gärna tekniska grejer, men inte i öronen, konstigt nog. Det är nog vanligt att man tror att det inte går att göra något, men tekniken i dag är mycket bättre än för 10-15 år sedan. Jag berättar gärna om mina egna erfarenheter och hur bra det kan bli med hörapparater.

Bra skörd

P-O Edin håller sig i form med promenader och arbete i den stora trädgården. En bred prunkande rabatt omgärdar huset. På baksidan finns en mängd fruktträd, en stor köksträdgård och ett växthus där gurkan slingrar sig upp i taket.

Det finns planer på att bygga ett stort köpcentrum strax intill, berättar han. Då kommer de gamla villorna och de välskötta trädgårdarna att ersättas av moderna flerbostadshus.

– När vi flyttade hit var detta inget att-

P-O EDIN

Ålder: 70.

Bor: Älvsjö, strax söder om Stockholm.

Familj: Hustru Sonia, två vuxna döttrar, ett barnbarn.

Sysselsättning: Placeringsdirektör på Östersjöstiftelsen, diverse styrelseuppdrag.

Bakgrund: Tidigare LO:s chefsekonom, gav namn åt Edin-gruppen i mitten av 1990-talet, utnämndes till professor 1999 av regeringen, ordförande för arbetsmarknadsverket, AMS, 1999-2007 (sade upp sig från posten efter den borgerliga valsegern 2006). Har suttit i mängder av utredningar och styrelser.

Fritid: Trädgårdsarbete, lantställe i Skåne, sudoku, matematiska problem.

Okänd talang: ”De säger att jag bakar goda kanelbullar.”

raktivt område. Nu betraktas det som toppläge, bara nio minuter med pendeln från city.

P-O Edin sätter sig på sin yttertrappa och tittar ut mot gatan. Den vägen har han gått så många gånger mot pendeltågsstationen på väg till jobbet i LO-borgen.

Tiderna förändras

Han verkar inte vara sentimental över att tiderna förändras utan snarare tacksam över tillvaron. Har han några särskilda mål framöver?

– Målet är att ha det ganska trevligt, säger han efter en stunds fundering.

Det handlar inte om att njuta. Det skulle vara som att äta efterrätt morgon, middag och kväll och det är han inte intresserad av. Nej, snarare vill han kunna arbeta, hjälpa till och ställa upp för andra. Uppleva årtidernas växling. Lösa matematiska problem. Det är så han vill ha det. ●

Fotnot: Fritt val av hjälpmedel var ett projekt som pågick från 2007 till och med 2009 i Sörmland, Kronoberg och Stockholm.

Grävjobb. P-O Edin hämtar kraft och energi i trädgården. Att sitta överksam är inget som lockar.